

Kirkelig dialogsenter Bergen

Årsmelding 2018

Årsmelding 2018

Kirkelig dialogsenters Bergen

Virksomhetens art

Kirkelig Dialogsenter Bergen (KDB) er en ikke-kommersiell forening som ble etablert i 2011 med organisasjonsnummer 914536367. KDB arbeider med religions- og kulturdialog gjennom interreligiøse nettverk, dialogopplæring i kirkelig sammenheng, samt dialogisk kontemplativ praksis bl.a. gjennom månedlige kveldsgudstjenester.

Foreningen har siden oktober 2015 leid kontorlokaler og møterom av Bergen domkirke menighet i «Mariastuene», Dreggsalmenningen 20, 5003 Bergen.

Rettvisende resultat og overskudd

Tilskudd fra eierne (Bjørgvin Bispedømmeråd med 150 000 kr og Areopagos med 125 000 kr i året). I 2018 fikk vi tilskudd fra Bergen kommune (300 000 kr) og Hordaland fylkeskommune (200 000 kr). IMDi gikk også inn i prosjektet *Inter* med 250 000 kr i andre halvdel av 2018. Bergen domkirke menighet vedtok november 2017 at de går inn som medlem i foreningen med virkning fra 1.1.2018 (75 000 kr årlig, har ikke tredd i kraft per 2018). I 2018 hadde foreningen ansatt daglig leder og dialogprest i 100 % stilling og dialogmedarbeidere i til sammen 60 % tom juli. Andre halvår var det ansatt daglig leder/prosjektleder *Inter* 50%, dialogmedarbeider 50%, og to stillinger rettet mot prosjektet *Inter* på 15% og 20%. I tillegg ble regnskapsfører lønnet i 10% i 2018.

Økonomisk resultat for 2018 er på 1115 kr.

Mål

Kirkelig dialogsenter Bergen vil gjennom samhandling, kontakt og dialog mellom ulike tros- og livssynssamfunn bidra til å bygge det livssyns åpne samfunnet, der prinsipper om likeverdighet, dypere forståelse og gjensidig respekt er grunnleggende.

KDB skal:

- Være et ressurs- og kompetansesenter innen feltet interreligiøs dialog for menigheter, kommuner, skoler, organisasjoner og privatpersoner.
- Utvikle og forsterke dialogen mellom Den norske kirke, samfunnet og andre tros- og livssynssamfunn.
- Bidra til at fordommer om hverandres tro og livssyn erstattes med kunnskap.
- Være pådriver, igangsetter og samarbeidspartner i etableringen av møteplasser for folkelig forankret tros- og livssynsdialog.
- Bidra til å bygge det livssyns åpne samfunn, der mangfold betraktes som berikende.
- Styrke og utvikle kirkens kontemplative praksis, og bidra til at menneskers kristne, spirituelle praksis får rom i kirken.

Organisering

Fra 01.01.2014 ble KDB etablert som en *forening*. KDB har fra 01.01.2018 tre medlemmer: Bjørgvin bispedømme, Areopagos og Bergen domkirke menighet. Disse oppnevner representanter til styret, og de årlige tilskuddene er beskrevet ovenfor.

▪ Styret

Styret i KDB 2018 har bestått av:

- **Øystein Skauge**, leder - oppnevnt av Bjørgvin bispedømme (vara Hans Jørgen Morvik)
- **Gudmund Waaler** - oppnevnt av Bjørgvin bispedømme
- **Raag Rolfsen** - oppnevnt av Areopagos (vara Liv Hegle)
- **Greta Gramstad** - oppnevnt av Areopagos (vara: Rasmus Lassen)
- **Hildegunn Isaksen** - oppnevnt av Bergen Domkirke Menighet (vara: Marit Jørstad)
Daglig leder og dialogmedarbeider deltar på styremøtene.

Det ble i 2018 avholdt fire styremøter med i alt 26 saker, samt årsmøte.

▪ Ansatte

Marianne Bergsjø Gammelsæter var ansatt 100% som daglig leder og dialogprest frem til 30.09.18. **Theodor Rolfsen** var ansatt i 50% som dialogmedarbeider og prosjektleder for Inter frem til 30.06.18. **Gudveig Kartveit Sundsbø** ble midlertidig daglig leder og prosjektleder for Inter 50% fra 01.09.18. **Maren L.D. Gudmundsdottir** ble ansatt som dialogmedarbeider i 50% i perioden 01.09.18-30.12.18. Hennes kontrakt ble forlenget til våren 2019. **Nassir O. Omardeen** var prosjektmedarbeider i 10 %. Høsten 2018 hadde han en økt stilling i 20%. **Alexandra Kimberly** ble engasjert som prosjektmedarbeider for Inter i 15% fra 01.09.18 frem til 30.12.18. **Grete Wang** var regnskapsfører i 10% stilling.

Året 2018 var det store endringer i ansattgruppen. Marianne og Theodor sluttet i midten av året. Det ble ansatt to nye, Gudveig i en midlertidig daglig leder- stilling og Prosjektleder for Inter, og Maren som dialogmedarbeider. Fokus høsten 2018 ble med dette å holde de faste aktivitetene i gang, samt søknader og rapportering oppdatert. Nassir ble tilbudt økt stilling, og Alexandra ble engasjert i en prosjektstilling, begge basert på midler fra IMDi til dialogprosjektet Inter.

Aktiviteter

KDB sine aktiviteter er i hovedsak inndelt i to spor; interreligiøs dialog, og intern dialog med nyreligiøsitet og kontemplasjon. I løpet av året er det varierende fokus på disse to sporene, men sett året under ett, har det vært en god fordeling mellom de to sporene. Inter har hatt et stort fokus under spor 1, mens de faste aktivitetene Kveldsmesse og Pusterom har hatt hovedfokus under spor 2.

Spør 1: Interreligiøs dialog

▪ Ungdomsprosjektet Inter

Inter ble i 2016 startet som KDB sitt ungdomsprosjekt, i samarbeid med Bergen Moske. Fra starten har vi hatt to ansatte med hovedfokus på Inter; en fra Bergen Moske og en fra Den norske kirke. 2018 har vært et godt år for *Inter*. Vi har hatt 8 skolefremvisninger av forestillingen «Min tro» og vist forestillingen på Litteraturhuset i Bergen under *Mangfoldssuka*. På 7 av skolebesøkene har vi hatt forestillingen for videregående elever, og et av besøkene var for ungdomsskoletrinnet. Til sammen har rundt 500 elever sett forestillingen.

Inter har i tillegg til forestillingene på skoler, arrangert 9 dialogkvelder med ulike dagsaktuelle tema om tro, livssyn og tabuer i det norske samfunnet. Fokuset i høst har vært på forebygging og holdningsskapende arbeid mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, i forbindelse med midler mottatt fra IMDi.

Takket være nevnte prosjektmidler fra IMDi har vi høsten 2018 hatt anledning til å engasjere Nassir Omardeen i en 20% stilling, og Alexandra Kimberly i en 15% stilling. Med denne opprustingen har vi gjennomført flere promoteringer, dialogkvelder, rekruttering til fortellergruppa, og dialogkonferanse helt på nyåret 2019 i samarbeid med Høgskulen på Vestlandet.

Dialogkonferansen *Dialog på tvers i klasserommet* i samarbeid med forskningsgruppen «Neglected Narratives» på Høgskulen på Vestlandet ble avholdt 03.01.19, men opptok en god del tid av høsten 2018 til planlegging. Formålet var å lage en flerfaglig fagdag i forbindelse med den nye fagplanen for religion i grunnskolen. Det var en god anledning til å presentere forskningen forskergruppen har gjort på både fortellerne og publikum i *Inter*-prosjektet. I tillegg viste *Inter* forestillingen sin, tre gjesteforelesere hadde presentasjon, og det var panelsamtale. Det var 40 deltagere.

▪ Pilotprosjektet 1-7 «Babbels tårn»/skoleprosjektet

I oktober 2017 ble det utarbeidet en søknad til Den kulturelle skolesekken med prosjektering av et undervisningsopplegg med utgangspunkt i KRLE-faget for 5.-7.trinn. Samtidig ble det sendt søknad om OVF-midler fra Bjørgvin bispedømme til samme prosjekt, der «Babbels tårn» legges til rette, for samme målgruppe, som et kirke/skole-prosjekt. Vi fikk ikke bevilget midler fra Den Kulturelle Skolesekken, men det kom inn en mindre sum fra OVF-fondet. Derfor ble det gjort en helomvending, og dialogsenteret arrangerte en studietur sammen med representanter fra bispedømmekontoret og våre samarbeidspartnere på Høgskulen på Vestlandet til Leichester for å lære om interreligiøsitet i skolen, og tro- og livssynsvandring med skoleklasser.

Vi jobber nå sammen med STL for å ta med elever på besøk til tro og livssynssteder i Bergen, og gjes-tet STL sin første skolevandring fra Bergen Moske, til Bahai-lokalet, og videre til Kristenfellesskapet høsten 2018. Vi ønsker at besøk til Den norske kirke kan settes i sammenheng med andre trossam-funn, med et felles mål om å lære om trospraksis.

▪ Samarbeidsråd for tros- og livssyn i Bergen (STLB)

STL ble etablert i 2011 etter et initiativ fra KDB. Alle tros- og livssynssamfunn som er representert i Bergen kan ha to medlemmer i rådet + ett varamedlem. I 2018 var det sytten ulike tros- og livssyns-samfunn representert. STLB er et lokallag av det nasjonale Samarbeidsrådet med sekretariat i Oslo. STLB har gjennom årene blitt et godt forankret nettverk med nært samarbeid til KDB. STLB har ulike

arrangement som Åpen dialogkveld, interne dialogkvelder med ulike tema, møte med Haukeland sykehus, seminar og studieturer, samt Mangfoldsbyen (se nedunder).

Den Norske kirke er representert i STLB med blant annet et medlem fra KDB gjennom hele 2018.

▪ **«Mangfoldsbyen Bergen»**

STL arrangerte for andre gang «Mangfoldsbyen Bergen» med dialogiske arrangement, der de ulike medlemssamfunnene sine arrangement også inngikk i en felles «kalender». KDB var svært involvert i planleggingen, og ikke minst i komiteene for åpningsarrangementet på Festplassen i Bergen og dialogmiddagen.

Dialogsenteret arrangerte også temakveld på Litteraturhuset med paneldebatt om: «Berøringsangst for Religion?». Her fremførte *Inter* sin forestilling «Min tro». Arrangementet ble svært vellykket og *Inter* fikk flere direkte henvendelser om skolebesøk etterpå. I forkant av arrangementet hadde KDB leserinnlegg i avisen BT med tittel; «Berøringsangst for Religion?».

Spor 2: Dialogsenter for nyreligiøsitet og kontemplasjon

▪ **Under åpen himmel – kveldsmesse og dialog**

De månedlige kveldsmessene «Under åpen himmel» ble holdt i Mariakirken. Etter messene ble det invitert til kveldsmat og samtale på Dialogsenteret. I 2018 var det sju kveldsmesser. Tallet på deltakere varierer med mellom ti og nærmere førti. Antallet frivillige har sunket noe. Kveldsmessene ble ledet av dialogprest Marianne frem til hun sluttet i september. På de to siste Kveldsmessene var Berit Andersen vikarprest, med Gudveig som representant fra KDB, og praktisk ansvarlig for kveldsmaten.

▪ **Pusterom - kristen meditasjon**

Dialogpresten startet i januar 2017 et nytt tiltak med vekt på kristen meditasjon i Johanneskirken. «Pusterom» fortsatte i 2018 annenhver torsdag ettermiddag, og inngår også i Johanneskirkens plan om å ha et arrangement hver torsdag ettermiddag/kveld. I 2018 arrangerte vi 14 Pusterom, med mellom 5 og 15 deltakere. Pusterom har enkle, faste rammer innenfor ca. 45 min, der hovedparten er stillhet/meditasjon/bønn, slik den enkelte ønsker det. Pusterom ble ledet av dialogpresten våren 2018, og Hildegunn Isaksen høsten 2018.

▪ **«Kirkelig ressursgruppe for nyåndelighet»- Alternativmessen**

Ressursgruppa er oppnevnt av Bjørgvin bispedømmeråd og ledes av Greta Gramstad. Gruppa består av Greta Gramstad (leder), Marit Bjørsvik, Sverre Johan Nærheim, Tone Totland, May Bente Stuart Matre og Marianne B. Gammelsæter. Gruppa møtes jevnlig og drøfter hvordan kirken kan møte de nyåndelige miljøene med respekt og dialog, og er dessuten lyttepost for aktuelle strømninger og initiativtaker til ulike samlinger. Gruppa har samling for ressursteamet på «Alternativmessen». Dialogpresten deltok i 2018 i messeteamet på Alternativmessen, og hadde for første gang «Under åpen himmel» som del av Alternativmessen.

• **Andre tiltak og samarbeid**

8.marsgudstjeneste og temamøte med religionsdialog ble for tredje gang arrangert, i regi av KDB, i samarbeid med KFUK-KFUM, K-forum og Bergen domkirke menighet. 8.marsgudstjeneste var i

Mariakirken med fullsatt kirke. Etterpå var det «kirkekaffe», temamøte og religionsdialog med temaet «religiøsitet - solidaritet» i Sentralkirkens lokaler.

I 2016 tok dialogpresten initiativ til å få (Areopagos-) arrangementet «**Salig er tørsten**» (SET) til Bergen. KDB var representert i komiteen som ble ledet av Rasmus Lassen, og SET ble arrangert i Åsane kirke 10.mars 2018. Dette vil bli forsøkt arrangert hvert annet år. KDB hadde eget seminar. Evalueringen i etterkant tilsier at SET var velykket, og med et ønske om å arrangere det igjen. Neste SET blir november 2019.

Dialogpresten har deltatt i bispedømmets team av «**åndelige veiledere**» og får supervisjon via bispedømmet. I 2018 hadde dialogpresten faste individuelle samtaler under overskriften åndelig veiledning/ sjelesorg.

Andre aktiviteter i KDB

- **Konferanser, kurs, nettverksamlinger**
  - Deltakelse på nordisk nettverkssamling i København oktober 2018
  - Ledet arbeidsgruppe med medlemmer fra Bjørgvin bispedømme og forskergruppen «Neglected Narratives» fra HgV på studietur til St. Phillips Centre i Leichester for å lære om skole-kirke prosjekter.
- **Økumenikk**
  - Metodistkirken deltok i samarbeidet om 8.marsgudstjenesten mm.
  - Samarbeidet i STL med andre kristne medlemssamfunn

Politisk virksomhet og søknadsskriving

- Søknad og rapport Bergen kommune - møter
- Søknad, samtaler/rapport Hordaland fylkeskommune
- Søknad og rapport Kulturdepartementet
- Søknad IMDI
- Søknad Korskirkehjemmets fond

Publikasjoner og aktivitet i media

- Vi har vært aktive på Facebook (KDB sin side) dette året, og bruker nettsiden til KDB. Våren 2019 kommer det nye nettsider for KDB, noe som nok gjør det enklere å administrere.
- Postutsendelse med plakater og kunngjøring til gudstjenestene til Bergensmenighetene + epost via Fellesrådet til administrasjonslederene
- Leserbreve i BT sammen med STL i forbindelse med Mangfoldsuka, med tema «Berøringsangst for religion».
- I samarbeid med Høgskulen på Vestlandet har Inter fått publikasjon i diverse artikler med forsker og forfatter Yvonne Wang.

Noen hovedtrekk og veivalg

1. Samarbeid med STL

Mangfoldsbyen Bergen blir et av hovedsamarbeidsprosjektene mellom STL og KDB fremover. Det er ønskelig at KDB er representert med et medlem i STL også fremover.

2. Inter

Inter har i løpet av året blitt KDB sitt «flaggskip» med et svært stort og viktig nedslagsfelt blant elevene i videregående skole. Det er behov for å ta noen veivalg for prosjektet Inter, og utarbeide en struktur for arbeidet videre. Skal dette være et fokusområde for KDB? Har prosjektet en sluttdato? Vi ser de positive effektene Inter har, både dialogkveldene og fortellergruppen, og KDB når ut til både ungdommer, studenter og voksne gjennom dette unike arbeidet.

3. Intern dialog- kontemplasjon og nyåndelighet

KDB har hatt ulike aktiviteter innenfor spor 2 de siste årene. Foreningens art er slik at vi møter ulike behov til ulike tider. I 2018 har det vært lite samarbeid med menigheter i Bjørgvin, annet enn Bergen Domkirke menighet. Dette er kanskje noe av det vi ønsker å jobbe med videre, for å styrke dialogarbeidet i Den norske kirke.

4. Samarbeid med foreningens eiere

I løpet av høsten 2018 fikk vi et noe tettere samarbeid med Bergen Domkirke Menighet, gjennom at Hildegunn Isaksen ble engasjert til å ha Pusterom. Likevel ser vi at vi kan øke samarbeidet i stor grad. Vi har blitt invitert med i stabsmøter til BDM, men har høsten 2018 ikke klart å prioritere dette grunnet lav bemanning. Vi ønsker også å finne rom for et tettere samarbeid med bispedømmet. Hvordan blir KDB i sterkere grad regnet med som «kirkens tilstedeværelse i mangfoldsamfunnet» (lokalt) i Bjørgvin?

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i foreningen er etter vår oppfatning godt.

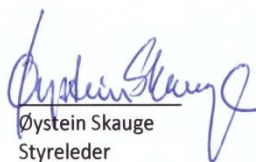
Det totale sykefraværet har i 2018 vært lavt. Det er ikke satt i verk spesielle tiltak på dette området. Foreningen har ikke hatt noen skader eller ulykker i 2018.

Likestilling

Kjønnsfordeling i % av virksomhetens ansatte:

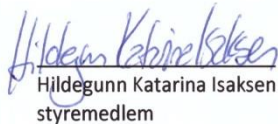
Våren 2018:	Kvinner	70%
	Menn	30%
Høsten 2018:	Kvinner	85%
	Menn	15%
Kjønnsfordeling i % i virksomhetens styre:	Kvinner	40%
	Menn	60%.

Styret for Kirkelig Dialogsenter Bergen
Bergen, mai 2019

Øystein Skaug
Styreleder

Raag Rolfsen
nestleder

Greta Gramstad
styremedlem

Hildegunn Katarina Isaksen
styremedlem

Gudmund Waaler
styremedlem

Gudveig Kartveit Sundsbø
daglig leder